

Handläggare: Anita Parsby
Tfn: 508 14 310

Enskede - Årsta stadsdelsnämnd

Stockholms miljöprogram 2007 - 2010 - Yttrande

Förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas som yttrande till kommunstyrelsen.

Ulla Thorslund
Stadsdelsdirektör

Leif Fransson
Chef avdelningen Ekonomi och stadsmiljö

Sammanfattning

Stadsledningskontoret samordnar på uppdrag av kommunstyrelsen förslaget stadens nya miljöprogram för perioden 2007-2010. Syftet är att få fram ett mer verksamhetsinriktat miljöprogram och som fokuserar på stadens rådighet. I förslaget nytt miljöprogram har sex målområden samma inriktning som i nuvarande miljöprogram. Ett antal delmål gäller för stadens Agenda 21-arbete.

Målområdena är: Miljöeffektiva transporter, Giftfria varor och byggnader, Hållbar energianvändning, Hållbar användning av mark och vatten, Miljöeffektiv avfallshantering och Sund inomhusmiljö.

Delmålen följs upp med ett eller flera nyckeltal av ansvarig nämnd.

Förvaltningen anser att det är bra att de nya formuleringarna av målområdena tydligare avspeglar innehållet i målen och att merparten av delmålen

berör den verksamhet som stadsdelsnämnden, fackförvaltningarna och stadens bolag samverkar för att uppnå. Förvaltningen är också positiv till att ett antal delmål är inriktade på stadens Agenda 21-arbete.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen ekonomi och stadsmiljö i samråd med ungdomsrådet, handikapprådet, pensionärsrådet samt förskole- och skolrådet.

Bakgrund

Stadsledningskontoret har till stadens nämnder och bolagsstyrelser sänt ut ett förslag till Stockholms miljöprogram för åren 2007 - 2010 för yttrande senast 2006-04-07.

Syftet är att få fram ett mer integrerat program och fokuserat på nämnders rådighet. Stadsledningskontoret efterfrågar särskilt de föreslagna delmålen genomförbarhet samt nyckeltalens uppföljningsbarhet och ansvarsfördelning i yttrandena.

Stockholms miljöprogram 2007 - 2010

Förslaget innefattar övergripande mål, delmål och nyckeltal för målområdena:

1. Miljöeffektiva transporter
2. Giftfria varor och byggnader
3. Hållbar energianvändning
4. Hållbar användning av mark och vatten
5. Miljöeffektiv avfallshantering
6. Sund inomhusmiljö

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser det är bra att de nya formuleringarna av målområdena tydligare avspeglar innehållet i målen och att merparten av delmålen gäller för den verksamhet som stadsdelsnämnden, fackförvaltningarna och stadens bolag samverkar för att uppnå. Förvaltningen är också positiv till att ett antal delmål är inriktade på stadens Agenda 21-arbete. Det är också viktigt att stadsledningskontoret stöder det interna miljöarbetet genom att i anvisningarna till verksamhetsprogrammen lyfta fram vilka nämnder och bolag som ska uppfylla miljöprogrammets olika mål och delmål samt att miljöförvaltningen arbetar fram guider för giftfria upphandlingar och inköp. Förvaltningen anser vidare att det är viktigt att delmålen i miljöprogrammet samordnas med stadens övriga program som folkhälsoprogrammet.

Mål 1 Miljöeffektiva transporter

Förvaltningen anser att delmålen kan genomföras och att ansvarsfördelningen är bra, men nyckeltalet om kapacitetsutnyttjandet av varutranspor-

ter är svårt att mäta för förvaltningar och bolag. Vidare anser förvaltningen att nedanstående delmål behöver formuleras om för att bli tydligare och att nya delmål med nyckeltal läggs till enligt nedan.

Förvaltningen saknar delmål om att staden i sitt arbete uppmuntrar medborgarna att ansluta sig till bilpool. Nyckeltal om antal stockholmare som är anslutna till bilpool bör kunna mätas genom medborgarenkäten.

Förvaltningen föreslår också ett tillägg om att stadens anställda ska ha tillgång till tjänstecyklar. Förvaltningar och bolag kan årligen till miljöförvaltningen redovisa antal tjänstecyklar på samma sätt som nu sker om miljöbilar.

Förvaltningen anser att kapacitetsutnyttjandet (fyllnadsgraden) av varutransporter är svårt för förvaltningar och bolag att mäta och föreslår att den delen av nyckeltalet ersätts med: Antal förvaltningar och bolag som har antagit en transport- och resepolicy. Policydokumenten visar vilka insatser som förvaltningar och bolag gör för att effektivisera transporter och resor.

Mål 2 Giftfria varor och byggnader

Förvaltningen anser att delmålens genomförbarhet, nyckeltalens uppföljningsbarhet och ansvarsfördelning är relevanta. Vissa förändringar i delmålens och nyckeltalens formuleringar bör dock ske enligt förslag nedan.

Förvaltningen anser att begreppet ”giftfria” bör definieras samt att inledande text till målet görs tydligare. Vidare bör ämnet DEHP förklaras.

Stadens beslut att bli en s.k. Fair Trade City för att öka engagemanget för rättvis handel bör avspeglas i miljöprogrammet. Fair Trade-märket finns främst på livsmedel som kaffe, te, kakao, bananer (även på fotbollar och bomullskläder). I princip alla Fair Trade-märkta livsmedel är samtidigt ekologiska. Förvaltningen föreslår att stadsledningskontoret funderar över hur Fair Trade-märkta varor ska komma med i miljöprogrammet.

Enligt förslaget ska data till nyckeltalet om ekologiska livsmedel hämtas in från större leverantörer. Förvaltningen anser det viktigt att i stadens ekonomisystem läggs in särskilda aktivitetskoder som visar statistik över andel miljömärkta varor och ekologiska livsmedel som köps, räknat i kronor. Det gör att varor och livsmedel som köps i butik kommer med. Ökad efterfrågan på miljömärkta produkter kan leda till större sortiment av dessa hos avropade företag och handeln.

Förvaltningen anser också att det vid upphandling ska ställas krav på miljömärkta kopieringsapparater eftersom sådana finns på marknaden.

Mål 3 Hållbar energianvändning

Förvaltningen ställer sig positiv till delmålens genomförbarhet, nyckeltalens uppföljningsbarhet och ansvarsfördelning men anser att några delmål blir tydligare om de grupperas om enligt förslag nedan.

Förvaltningen anser att staden har ett ansvar att informera och motivera företag och hushåll om byte till förnybara energikällor och energieffektivisera, samt att det blir tydligare om de delmål som berör hushållens energianvändning sammanförs. Förslag: Stadens förvaltningar och bolag ska verka för att hushåll och företag effektiviserar sin energianvändning och att andelen miljömärkt el ökar.

Vidare är det förvaltningens åsikt att delmålet där både värmeenergi och elanvändning för stadens egna byggnader, anläggningar, bolag och övriga förvaltningar ingår är otydligt. Förvaltningen föreslår därför att delmålen under detta huvudmål grupperas om. El- och energiförbrukning i stadens egna byggnader bör samlas i ett eget delmål enligt: Energianvändningen för värme i stadens egna byggnader och anläggningar ska minska med 6 procent. Elanvändningen ska minska med 8 procent för stadens egna bostadsbolag. Förvaltningarnas elanvändning bör få eget delmål som även innefattar krav på miljömärkt el enligt: Elanvändningen i stadens egna verksamheter ska minska med 12 procent och all upphandlad el ska uppfylla kraven för miljömärkning. Förvaltningen anser att målsättningen att all stadens el ska uppfylla krav om miljömärkning är bra.

Målet om 12 procents elminskning under tre år är ambitiös. Förvaltningen har fått bidrag från miljömiljarden för att eleffektivisera Sturebyskolan i samarbete med SISAB. Erfarenheter därifrån bör komma andra enheter tillgodo. Förvaltningen anser dock att de kommunala bolag och privata värdar som förvaltningen hyr lokaler av också måste investera i elbesparande åtgärder. Lokaler som har direktverkande el, ibland som takvärme, bör konverteras till miljövänlig uppvärmning. Statliga bidrag finns att söka för konvertering och energieffektivisering i offentliga byggnader och staden har avsatt budget för motfinansiering av dessa. Delmålets nyckeltal kan i nuläget bara redovisas med ungefärliga värden, beroende på när nätbolaget avläser verksamhetsel och el för gatu- och parkanläggningar. Om förvaltningen ska kunna uppfylla delmål och nyckeltal krävs att elnätsägaren Fortum tillhandahåller tillförlitlig statistik.

I remissförslaget anges att andelen ej förnybara bränslen i fjärrvärmeproduktionen ska minska till 20 procent. Förvaltningen anser att det är en otydlig formulering och föreslår: Stadens förvaltningar och bolag ska verka för att el för produktion av fjärrvärme ska minska med 10 procent och andelen förnybara bränslen i fjärrvärmeproduktionen ska öka till lämpligt procent antal. Hur stort talet bör vara kan förvaltningen inte bedöma efter-

som det beror på andel förnybara bränslen som för närvarande ingår. Förvaltningen funderar på om det bör nämnas att palmolja inte ska ingå bland förnybara bränslen, då stora ytor tropisk regnskog nu skövlas och ersätts med oljepalmsplantager.

Mål 4 Hållbar användning av mark och vatten

Förvaltningen är positiv till delmålens genomförbarhet, nyckeltalens uppföljningsbarhet och ansvarsfördelning men anser att de delmål som nämns nedan behöver förtydligas och utökas med nya nyckeltal.

Förvaltningen anser den snabba utbyggnaden av staden och att göra Stockholm till en ekologiskt hållbar storstad måste kunna ske parallellt samt att begreppet ”ekologiska funktioner” är svårt att tolka. Förvaltningen föreslår att delmålet som handlar om att bevara särskilt värdefulla områden formuleras om till: Stockholm planeras så att ekologiskt särskilt värdefulla mark- och vattenområden skyddas.

Delmålet om exploatering säger inget om stockholmarna har tillgång till variationsrika mark- och vattenområden. Förvaltningen föreslår därför att det ändras till: Exploatering av obebyggda mark- och vattenområden ska kompenseras så att ekologiska värden bibehålls eller förbättras.

Om Stockholm ska vara den mest tillgängliga staden anser förvaltningen att det saknas delmål om tillgänglighet för personer med rörelsehinder till variationsrika mark- och vattenområden i närmiljön. Förvaltningen föreslår att nyckeltalen kompletteras med: Antal naturområden där tillgängligheten är begränsad för personer med rörelsehinder, samt: Antal naturtyper per stadsdelsområde.

5 Miljöeffektiv avfallshantering

Förvaltningen ställer sig positiv till delmålens genomförbarhet, nyckeltalens uppföljningsbarhet och ansvarsfördelning med undantag för genomförbarhet av ett nyckeltal. Förvaltningen anser också att formuleringen av nedanstående delmål och nyckeltal bör ändras.

Förvaltningen anser att den första meningen i delmål 5.1 kan strykas då mängden genererat avfall per stockholmare täcks in genom nyckeltalet i ett annat delmål. Vidare verkar det svårt kunna mäta att mängden avfall inom stadens förvaltning och bolag ska minska med 10 procent per anställd. Nytt förslag till delmål är: Mängden avfall (exklusive bygg- och rivningsavfall) inom stadens förvaltningar och bolag ska minska med minst 10 viktprocent per förvaltning och bolag.

Vidare anser förvaltningen det blir mycket arbetskrävande om alla verksamheter ska mäta mängden avfall som de genererar. Denna uppgift bör

läggas på avfallsbolagen i samband med upphandling av tjänsten. I vissa fall delar också förvaltningens verksamheter avfallssystem med andra hyresgäster, varför heltäckande mätetal är svårt att uppnå.

Förvaltningen anser delmålet att staden ska verka för att hushållens avfall minskar är bra, men det bör även gälla företag. Vidare bör de två delmål som gäller avfall från hushåll och företag slås samman. Förvaltningen föreslår delmålet: Stadens förvaltningar och bolag ska verka för att hushållens och företagens avfallsmängder minskar och att återanvändning samt materialåtervinning ökar.

Hantering av överblivna mediciner nämns inte. Ansvaret för att ta hand om medicinrester vilar på Apoteket AB, men om de kastas i soppsåsen eller spolade ned i avloppet blir det ett problem för staden. Förvaltningen föreslår att i de fall där mängd anges i delmålen bör det bytas ut mot andel samt att de också innefattar mediciner, det vill säga: Andelen farligt avfall som samlas in ska öka. Stadens förvaltningar och bolag ska verka för att andelen insamlat farligt avfall underlättas och ökar, samt att andel mediciner för destruktion till apotek ökar. Tillhörande nyckeltal bör ändras så att medicinrester ingår i den plockanalys som ska utföras. Vidare bör medicinrester ingå i nyckeltalet för insamling av hushållens farliga avfall. Förvaltningen är speciellt positiv till att återanvändning av inventarier betonas i programmet.

Mål 6 Sund inomhusmiljö

Förvaltningen ställer sig positiv till delmålens genomförbarhet, nyckeltalens uppföljningsbarhet och ansvarsfördelning, men anser att delmålet om buller bör formuleras om och föreslår ytterligare ett nyckeltal.

Enskede – Årsta stadsdelsförvaltning arbetar systematiskt med att bullersanera skolor och förskolor. Då det nu finns bra metoder att minska buller i offentlig miljö anser förvaltningen att staden bör verka för att så sker till exempel i biografen, diskotek, bad, gym samt samlingslokaler och föreslår att delmålet formuleras om till: Staden vidtar åtgärder för att tillsammans med förvaltningar, bolag och andra aktörer minska buller inomhus i offentliga miljöer. Förvaltningen föreslår nyckeltalet: Andel personer som upplever ljudnivån för hög i offentliga miljöer som bad, gym och samlingslokaler. Uppföljning kan ske via medborgarenkäten.

Bilagor: 1 Yttrande från Ungdomsrådet

2 Remissversion 2006-02-01 Stockholms miljöprogram 2007 – 2010 med rättelse.